

До спеціалізованої Вченої ради Д 55.051.01
Сумського державного університету
Міністерства освіти і науки України

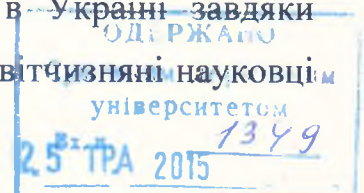
ВІДЗИВ

офіційного опонента про дисертаційну роботу
ЛАБУНСЬКОЇ СВІТЛАНИ ВІТАЛІЇВНИ
«МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА:
АСПЕКТИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ»

*1. Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими
програмами, планами, темами*

Сучасний етап розвитку ринкових відносин економіки України, що характеризується підвищенням ризиків діяльності, що спричинені фінансово-економічними та соціальними кризовими явищами, передбачає побудову системи менеджменту суб'єктів господарювання, яка спроможна дієво та оперативно реагувати на мінливість зовнішнього та внутрішнього середовища, підтримуючи економічну безпеку на рівні, що забезпечує економічний захист інноваційних процесів підприємства згідно зі структурно-інноваційної моделлю соціально-економічних перетворень. Це вимагає розроблення адекватних наукових засад методологічного та практичного рівня розв'язання цієї проблеми.

Процеси залучення та ефективного управління інвестиційними спрямуваннями в інноваційний розвиток підприємств, в контексті забезпечення економічної безпеки, потребують переосмислення багатьох положень теорії та змін в практичних засобах і методах її застосування в сучасних реаліях. Теоретичне обґрунтування і позитивний досвід ведення бізнесу зарубіжними фірмами взагалі й управління витратами інноваційної діяльності, зокрема, не можна без змін використати в Україні завдяки відмінностям, існуючим в умовах господарювання. Тому в українській науковій

повинні приділяти увагу постійному розвитку, удосконаленню, а також створенню нового методологічного підґрунтя, яке б, з одного боку базувалась на досягненнях світової наукової думки, а з іншого – враховувало об'єктивні реалії економічних перетворень в Україні. У цьому зв'язку тематичне спрямування дисертаційного дослідження є актуальним, його мета, предмет, об'єкт, які сформульовані і реалізовані в дисертації, наукова невизначеність певного кола питань щодо ефективного управління витратами інноваційної діяльності та обрання напрямку інноваційного розвитку з одночасним забезпеченням достатнього рівня економічної безпеки інноваційних процесів є достатнім доказом нагальності теми дисертаційного дослідження.

Актуальність дисертаційного дослідження Лабунської С.В. визначається і тим, що воно виконане в рамках фундаментальних науково-дослідних робіт за безпосередньою участю автора згідно з планами наукових досліджень Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця та Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку, що підтверджено відповідними довідками (Додаток дисертаційної роботи).

В ході проведених автором наукових досліджень, що представлені в дисертаційній роботі поставлено і вирішено наступні завдання, серед яких найбільш значущими є :

- формування методологічного базису дослідження на підґрунті міжпарадигмального синтезу, що поєднує положення системної, синергетичної, інституціональної та інформаційної парадигм;

- визначення концептуальних основ ефективної взаємодії на засадах когерентного розвитку систем економічної безпеки підприємства (СЕБП) та управління інноваційною діяльністю (СУІД), та їх підсистеми – управління витратами інноваційної діяльності (СУВІД);

- розвиток контенту «інноватики» та «економічної безпеки підприємства»;

- оцінка стану, ступеню сформованості, тенденцій та перспектив розвитку інституціонального середовища функціонування національної

інноваційної системи та окремих суб'єктів господарювання за галузевими і регіональними аспектами, секторами економіки країни, джерелами фінансування інноваційних перетворень, впливом капіталізованих інновацій на загальні результати діяльності підприємств;

- формування методологічних підходів до ідентифікації та вартісної оцінки об'єктів управлінського впливу в СУВІД;

- обґрунтування науково-методологічних підходів до визначення пріоритетного напрямку інноваційного розвитку підприємства на підґрунті визначення інноваційної спроможності;

- розробка методології та методичних рекомендацій щодо оцінки інноваційної спроможності підприємства (ІСП) за складовими: ресурсного інноваційного потенціалу, інноваційних бізнес-можливостей (ІБМ) та запасу міцності СЕБП;

- обґрунтування методичних підходів до формування портфеля інноваційних проектів та визначення обсягу витрат інноваційної діяльності з урахуванням вимог забезпечення економічної безпеки підприємства та ідентифікації економічних ефектів, що виникають в процесі їх впровадження;

- розробка методики застосування сценарного моделювання динаміки зміни показника інноваційної спроможності з урахуванням взаємовпливу складових, що його формують на підґрунті застосування нейромережевого моделювання;

Перелічені задачі повністю відповідають меті дисертаційного дослідження, тому можливо зробити висновок про її досягнення.

2. Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій

Отримані автором наукові результати мають високий ступінь обґрунтованості, що підтверджується глибоким аналізом та узагальненням ретроспективних і сучасних вітчизняних та зарубіжних економічних теорій «інноватики», «економічної безпеки», «систем управління підприємством» ,

концептуальних підходів до оптимізації затрат інноваційної діяльності, детальним дослідженням правового поля інноваційної діяльності в Україні, широким використанням даних офіційної статистичної звітності тенденцій сучасних інноваційних процесів на промислових підприємствах України на макро-, мезо- і мікроекономічному рівнях.

Про обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, які подано в дисертації свідчить логічна і послідовна структура побудови роботи та викладення матеріалу, достовірність результатів підтверджується використанням сучасних методів наукового пізнання. Автором використано широкий спектр сучасних методів дослідження. В роботі були коректно, згідно з предметом, об'єктом і особливостями дослідження застосовані методи узагальнення та абстрагування, аналізу і синтезу, системного і комплексного підходу, канонічного та факторного аналізу, метод парних порівнянь та інші такі сучасні методи, такі як багатовимірний аналіз, кластерний аналіз, методи нейронних мереж, та інші, за допомогою яких здійснювалось оброблення значної кількості статистичного матеріалу за регіонами України, промисловими підприємствами трьох галузей промисловості: хімічної, машинобудування та металургійної.

Обґрунтованість висновків дисертаційної роботи підтверджується також їх отриманням на основі використання результатів закінчених фундаментальних та прикладних практичних наукових досліджень, що виконувались на замовлення промислових підприємств, в яких дисертант брав безпосередню участь як відповідальний виконавець або науковий керівник.

Наукова новизна результатів дисертаційної роботи полягає в розвитку теоретичних засад та розробці науково-методичних положень і практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності функціонування системи управління витратами інноваційної діяльності у взаємозв'язку з системою економічної безпеки промислових підприємств. Положення наукової новизни, що винесені до захисту, є чітко виокремленими та являють

вагомий доробок автора в методичний та практичний базис вирішення ідентифікованої проблеми.

Особливо слід відзначити глибину аналізу методологічного базису у дисертаційному дослідженні, що характеризується через осмислення структурно-логічної послідовності процесу отримання практичного знання.(П.1.1 с. 28 дисертаційної роботи). В ході проведення такого аналізу автором уточнено структуру етапів пізнавального процесу та обґрунтовано використання міжпарадигмального синтезу, як наукового підходу до побудови методологічної площини дослідження. (п.1.2 с.39-52).

Доцільним, на нашу думку, є й авторський підхід до формування двох площин концептуальних положень дослідження. Перший рівень - це методологічна платформа, що містить основні положення економічних парадигм, які є підґрунтям для формування методології дослідження (п.1.3-1.4, с.54-92). Другий - стосується формування концептуального базису для вирішення практичного рівня проблеми, тобто розробки методичних підходів та визначення інструментарію вирішення задач дослідження.(п.2.1с.98-122).

На основі проведеного дисертантом логіко - змістовного та морфологічного аналізу сутності економічної безпеки в роботі запропоновано удосконалення категоріального апарату та подальший розвиток контенту «економічної безпеки підприємства». Так, слід погодитися з авторським визначенням цієї дефініції, що наведено в роботі (п.2.2.с.132), відмінність якого полягає у заостренні уваги на діяльності підприємства для формування його захищеності в процесі майбутнього господарювання.

Викликають зацікавленість та мають практичну значущість запропоновані підходи до визначення функцій СЕБП задля здійснення управлінського впливу на всі інші підсистеми менеджменту з метою забезпечення економічної безпеки. Це дало можливість авторові розробити та обґрунтувати підходи щодо організаційного механізму діяльності СЕБП (п.2.2,рис.2.6, с.141) та розробити алгоритм його дії, що має практичну значущість для практичного використання підприємствами(п.2.3с.150-151).

В третьому розділі дослідження зацікавленість викликає запропонований підхід до розрахунку економічного ефекту від капіталізованих процесних інновацій, що визначається, з одного боку, часовим лаговим ефектом отримання, а, з іншого, - сталістю прояву у часі (п.3.2с.193).

Слід звернути увагу та погодитися з уточненням дефініції «інноваційна діяльність», що наведено в роботі, на підставі сутнісного аналізу цієї категорії з відзначенням ролі інформаційно-дифузійних процесів, що виникають в процесі комерціалізації інноваційного продукту (п.3.1, с.179-180). Відзначимо й наукові здобутки автора в побудові класифікатора інновацій, що дозволяє структурувати та угруповувати інформацію про інновації як об'єкти дослідження чи управлінського впливу для обґрунтування рішень в системі управління інноваційною діяльністю або загальній системі менеджменту підприємства.

Четвертий розділ роботи розкриває методологічні підходи щодо визначення витрат підприємства як об'єктів управлінського впливу, в якому автор безпосередньо зосереджується на особливостях ідентифікації інноваційних витрат та їх можливої оцінки. (п.4.1, с. 231-239).

Значущим з науково-методологічної позиції є авторський підхід до визначення оптимального обсягу витрат на підґрунті обрання напрямку інноваційного розвитку підприємства за допомогою застосування оптимізаційної моделі (п.4.3, с.279-280). Слід відзначити методологічні напрацювання Лабунської С.В. щодо визначення рівня інноваційної спроможності суб'єкту господарювання за допомогою побудови моделі декомпозиції складових інноваційної спроможності за узагальнюючими показниками рівня ресурсного інноваційного потенціалу, інноваційних-бізнес можливостей та запасу міцності системи економічної безпеки підприємства (п.4.3с.273).

П'ятий та шостий розділи роботи відрізняються цілісністю методичних розробок та підходів автора до загального визначення напрямку

інноваційного розвитку підприємства та методології прогнозування впливу обсягів витрат інноваційної діяльності на подальший розвиток підприємства.

Слід звернути увагу на розрахункову частину апробації запропонованої методики, яка містить великий обсяг інформаційного ресурсу стосовно діяльності підприємств за галузевим та регіональним угрупованням. Досить цікавим та доцільним, на нашу думку, є використання математичного апарату, зокрема, методів канонічного аналізу при обробці цього масиву даних. Означений інструментарій використано для виявлення взаємозалежності зміни сукупності множин структурованих показників. Це дозволило авторові обґрунтовано стверджувати про наявність додаткових економічних ефектів впливу впровадження інноваційних проектів на незалежні складові адитивного інтегрального показника інноваційної спроможності підприємства. (п.62 с.373-378).

3. Достовірність , новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, основні наукові результати отримані в ході дослідження

Аналіз дисертаційної роботи, опублікованих наукових праць та автореферату дозволив зробити висновок, що представлені в роботі науково-методологічні підходи та висновки характеризуються достатнім ступенем наукової новизни і збагачують економічну науку з питань організації ефективного управління витратами інноваційної діяльності з урахуванням забезпечення економічної безпеки останнього. Запропонована методологічна основа розв'язання проблеми є достатнім підґрунтям для сформованих автором методичних рекомендацій і положень щодо їх імплементації на вітчизняних промислових підприємствах.

З точки зору опонента найвагомішими науковими результатами дисертаційної роботи є наступні.

1. Досліджуючи теоретичне підґрунтя інноваційної діяльності суб'єктів господарювання та управління економічною безпекою підприємств з метою його адаптації до сучасних умов структурних перетворень в

інституціональному середовищі України, автор закономірно приходиться до обґрунтованого висновку про необхідність його оновлення на основі врахування і гармонійного об'єднання суспільної і підприємницької, соціальної й економічної значущості інноваційних перетворень з урахуванням, впливу на його перебіг суб'єктивних і об'єктивних чинників зовнішнього і внутрішнього середовища. У зв'язку з цим в роботі удосконалено підходи до формування базових положень управління витратами інноваційної діяльності з урахуванням дотримання економічної безпеки інноваційних процесів, ефективного управління та когерентного розвитку систем управління інноваційною діяльністю та економічною безпекою підприємств на основі синтезу системної, синергетичної, інституціональної та інформаційної парадигм економічних досліджень (п.1.3-1.4 с.54-91 дисертації, с.5, с.8-9 автореферату).

Подальше використання запропонованих положень дозволило автору обґрунтувати і сформулювати цілісну концепцію управління витратами інноваційної діяльності підприємства на основі визначення його інноваційної спроможності за видами інновацій.(п.4.3 с. 283 дисертації, с.17-18 автореферату).

2. Безумовний науковий інтерес викликає обґрунтований і запропонований вперше науково-методологічний підхід до оцінки інноваційної спроможності підприємства, виходячи з розрахунку адитивного інтегрального показника, який містить три різновагомні, в залежності від виду інновацій та специфіки функціонування підприємства, складові, а саме: рівень ресурсного інноваційного потенціалу, рівень інноваційних бізнес-можливостей та рівень запасу міцності системи економічної безпеки підприємства. В дисертації за допомогою методів багатовимірного факторного аналізу (п.5.1с. 295 – 315, п. 5.2, с.323-338, п.5.3 с. 342-350 дисертації, с. 20-23 автореферату), нейронних мереж (п.6.2 с. 400-410, дисертації та с.27 автореферату) і нечітких множин (п.5.3 с. 350-355 дисертації, с. 24 автореферату) розроблено комплекс методичного забезпечення для кількісного визначення кожної з трьох складових.

Результати використання означених методів доводять доцільність врахування як об'єктивних (стандартизованих та однозначно оцінених на підставі фактичної фінансової та статистичної звітності підприємства) так і суб'єктивних показників та чинників в процесі інноваційної діяльності, (особливо з позицій визначення ступеню впливу різних видів загроз на оцінку загального рівня ЕБП). Окрім того, означений математичний інструментарій дозволяє врахувати нелінійність перебігу процесу комерціалізації будь-якого виду інноваційних перетворень, що підтверджує необхідність і коректність застосування в дисертаційному дослідженні положень синергетичної та інформаційної парадигм.

3. Глибоке дослідження теоретичних основ інноваційних процесів в економіці країни та проведений морфологічний аналіз сутнісно-змістовного визначення «інноваційної діяльності» дозволили здійснити подальший розвиток наукового контенту «інноватики». Зокрема, слід погодитися з авторським уточненням визначення «Інноваційної діяльності», яке, на відміну від існуючих, підкреслює визначальну роль наявності і використання інформаційного ресурсу, з відзначенням його дифузійності в процесі споживання, що базується на положеннях інформаційної парадигми. (п.3.1с.179-180 дисертації, с.14 автореферату).

4. Науково значущим, на нашу думку, є запропонований автором підхід щодо декомпозиції показника інноваційних бізнес – можливостей підприємства щодо використання накопиченого ресурсного потенціалу на основі його декомпозиції за узагальнюючими показниками чотирьох складових. Особливо цікавою є оцінка структурної складової інноваційного потенціалу за допомогою визначення ступеню операційного важелю, який вказує на еластичність отримання прибутку (або збитку) за результатами впровадження інновацій. Такий авторський підхід містить елементи певної наукової новизни, оскільки зарубіжними та вітчизняними науковцями бізнес-можливості розглядаються з позицій організаційно-структурної та ринкової складової та включаються до визначення інноваційного потенціалу . Автором же запропоновано розмежування категорій ресурсного інноваційного

потенціалу та бізнес-можливостей його використання, та, що дуже значуще, доведено розрахунково за допомогою оцінки тісноти взаємного впливу множин показників, що їх формують, на основі проведеного канонічного аналізу. Отримані результати дозволили авторові зробити обґрунтований висновок про існування статистично значимого зв'язку між множинами показників, що визначають рівні інноваційного потенціалу та інноваційних-бізнес-можливостей, проте інтегральний показник рівня інноваційного потенціалу не може бути оцінено на підставі показника рівня бізнес-можливостей та навпаки. (п.6.с 375-385, табл.6.40 дисертаційної роботи, с.21 автореферату).

5. Застосування положень системної парадигми дозволило автору розглянути процес управління інноваційною діяльністю з позицій прояву функціонального впливу в межах СУВІД на об'єкт управління – «витрати інноваційної діяльності». Зазначимо, що по-перше, в рамках об'єктного виокремлення в роботі запропоновано методологічний підхід до уточнення ідентифікаційних ознак витрат інноваційної діяльності, що формують визнання інтелектуально-інформаційних активів об'єктами управлінського впливу які впливають на вартість суб'єкту господарювання як бізнес-одиниці. По-друге, запропоновано методичні підходи до оцінки некапіталізованих інноваційних витрат, на підґрунті оцінки їх внеску у формування внутрішньогенерованого гудвілу підприємства, який пропонується оцінювати за результатами впровадження окремих проектів. Такий підхід відрізняється певним ступенем наукової новизни. (п.4.1 с.238-245 дисертаційного дослідження, с.16 автореферату).

6. З теоретичних позицій подальшого розвитку загальної теорії «інноватики» науковий інтерес представляють обґрунтовані і розроблені положення щодо типологізації властивостей систем управління витратами інноваційної діяльності, які забезпечують когерентний розвиток системи СУВІД, по відношенню до системи управління витратами, управління інноваційною діяльністю та економічною безпекою підприємства. Слід зазначити, що виокремлення запропонованих властивостей відбулося на

підставі обґрунтованого ранжування вимог до властивостей системи, яке було здійснено за допомогою експертного аналізу на основі застосування методик теорії прийняття рішень та статистичного обстеження економічних та соціальних явищ (метод Т. Сааті), тому висновки, до яких доходить автор, мають певну ступінь обґрунтованості та довіри. (п.4.2 с. 254-259 дисертації, с. 16-17 автореферату).

7. Заслуговує на увагу науково-практичний добуток автора щодо запропонованих підходів оцінки системних причинно-наслідкових явищ впровадження інноваційних проектів на підприємстві. Звернемо увагу на теоретичний доробок, який полягає у запропонованому автором підході до структуризації процесу відбору інноваційних проектів, оптимальних для інвестування, за допомогою застосування певних критеріальних решіток відбору чинників, що впливають на зміну показників, що характеризують стан СУВІД (п.6.1 с. 358-362, дисертації, с.26) . Практична значущість отриманих результатів полягає у розробленому автором методичному підході до застосування сценарного моделювання зміни показників інноваційної спроможності підприємства, за результатами обрання певного типу інновацій та впровадження інноваційного проекту за обраним типом інноваційних змін. (п.6.2-6.3 с.340-357 роботи, с.27 автореферату).

Наукова новизна сформульованих та обґрунтованих в дисертаційній роботі результатів, висновків і рекомендацій визначається тим, що найвагомійші з них отримані автором вперше і визначаються особистим авторським підходом до виявлення і вирішення означеної в дисертаційному дослідженні проблеми.

Наведений комплекс теоретичного, методологічного і методичного забезпечення в цілому вирішує поставлені задачі, та характеризується високим рівнем достовірності, що підтверджується впровадженням у діяльність промислових підприємств та державних установ , а саме : методологічних підходів до визначення пріоритетів інвестиційної діяльності в регіоні на підставі оцінки інноваційної спроможності окремих суб'єктів

господарювання- Департаменту економіки і міжнародних відносин Харківської обласної державної адміністрації (довідка № 03-34/2744 від 19.07.2014); методологічних підходів та методичні рекомендації щодо оцінки інноваційного потенціалу розвитку промислових підприємств – Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України (м. Харків) (довідка № 05/285 від 28.08.2014); методології побудови та практичного застосування моделей інноваційного розвитку підприємства за умов упровадження різних видів інноваційних змін – ПуАТ «Харківський верстатобудівний завод» (довідка № 281 від 20.08.2014); методологічних підходів й методичні рекомендації щодо оцінки наявного рівня інноваційної спроможності за певними видами інновацій, методичні розробки щодо сценарного моделювання результатів упровадження інноваційних проектів – державного науково-виробничого підприємства «Об'єднання «Комунар» (довідка № 618 від 28.08.2014); методологічних розробок щодо відбору проектів інноваційної діяльності – ПрАТ «Дніпровський завод мінеральних добрив» (довідка № 01-01/1285 від 26.08.2014); методики проведення експертної оцінки вимог до побудови ефективної СУВІД – ТОВ «Харківський завод підйомно-транспортного устаткування» (довідка № 74/1/14 від 24.07.2014); методологічних підходів до прогнозування зміни ІСП у короткотерміновій перспективі за умови впровадження певних видів інноваційних змін – ПуАТ «Коннектор» (довідка № 61 від 19.08.2014) та ТОВ «Металіст-Будметалконструкція» (довідка № 340/01 від 18.08.2014).

Матеріали дисертаційного дослідження (теоретичні, методичні і практичні авторські розробки) впроваджені у навчальний процес Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (довідка № 14/86-02-168/1 від 26.08.2014) під час викладання курсів таких навчальних дисциплін: «Управлінський облік», «Облік виробництва та управління витратами підприємств».

4. Повнота викладу в опублікованих працях наукових положень, висновків і рекомендацій

Всі теоретичні та науково-практичні результати дисертаційного дослідження, висновки і рекомендації знайшли повне відображення в опублікованих працях здобувача, кількість яких налічує 44 роботи. Загальний обсяг опублікованих праць, що належить особисто авторові, складає 49,02 ум. друк. арк., серед них - 6 монографій (1 одноосібна), 24 статті у наукових фахових виданнях України (із них 5 публікацій увійшли до міжнародних наукометричних баз), 2 статті у наукових періодичних виданнях інших держав, 12 публікацій у збірниках матеріалів конференцій. Результати дослідження доповідались і отримали позитивну оцінку на міжнародних науково-практичних конференціях. З огляду на це, апробацію результатів дисертаційної роботи слід вважати достатньою. За кількістю та якістю (повнотою представлення здобутків дослідження) публікації відповідають встановленим вимогам.

5. Відповідність дисертації встановленим вимогам.

За структурою робота містить вступ, шість розділів, висновки до кожного розділу, загальні висновки, список використаних джерел і додатки. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в чіткій логічній послідовності, завдяки значній кількості наочних засобів читається з легкістю.

Зміст автореферату й основні положення дисертації, висновки та пропозиції є ідентичними. Наукові розробки дисертаційного дослідження виконаного Лабунською С.В. на рівень кандидата наук в докторській дисертації не використовувалися.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

Оцінюючи в цілому достатній науковий рівень розробки теоретико-методологічних і методичних положень, практичних рекомендацій, обґрунтованість наукових висновків та пропозицій, необхідно відмітити деякі недоліки і дискусійні положення.

1.Автором не розкрито методику обстеження промислових підприємств на предмет визначення значущості чинників, які визначають можливість відтворення інноваційних змін (п.1.4 рис1.8 дисертаційної роботи, с.76-77), окрім того інформація, що візуалізована на рис.1.9 вже представлена на рис.1.7, с.79 та с.71, відповідно.

2.Слід було б більш ґрунтовно розробити пропозиції щодо формування національної інноваційної системи з позицій стимулювання вітчизняних суб'єктів господарювання, які мають проводитися на більш глибокому аналізі функціонування національних інноваційних систем розвинутих економік світу (п.1.4с.81-83).

3. Недостатньо визначено роль та прояв підфункції аллокаційного розподілу ресурсів (п.4.2.с.254-258) функції регулювання в системі управління витратами інноваційної діяльності задля оцінки оптимального обсягу витрат з метою формування портфелю інноваційних проектів.(п.6.1 с.358-361).

4. Недостатньо обґрунтовано автором підходи до формування критеріїв відбору інноваційних проектів з позицій їх впливу на інноваційну спроможність підприємства(п.6.2 с.391-394 та табл.6.7).

5.Автор серед функцій управління в системі економічної безпеки виокремлює функцію самозбереження, що є досить спірним, бо, зазвичай, така функція притаманна системі більш високого рівня ієрархії,наприклад, національній економічній системі . (п.2.1 с.) Тим більше не зрозумілим є використання такого підходу в рамках системної парадигми, де одним з

положень (положення 4 парадигмальної основи дослідження, п.1.3 с.57) зазначено, що предметно-орієнтовані системи менеджменту підприємства визначаються часовою та просторовою обмеженістю.

6. Складову частину показника інноваційної спроможності підприємства, що визначає стійкість системи економічної безпеки, автор характеризує як запас міцності, в той час як більш доцільним було б її визначити як рівень запасу міцності системи, виходячи з сутності представлених підходів та проведених в дослідженні розрахунків.(п4.3с.275 та п 5.3с.343-348).

7. Не розкрито, для яких саме типів управлінських рішень застосовується запропоновані автором класифікаційні ознаки інновацій, що включено в загальний класифікатор інновацій. Тому незрозумілим є те, як в подальшому дослідження окремі класифікаційні ознаки використовуються автором(п 3.3 с.213-217).

Загалом зазначені недоліки дещо знижують достатньо високий рівень дисертаційної роботи, однак істотно не впливають на її загальну позитивну оцінку.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Лабунської Світлани Віталіївни «Методологічні засади управління витратами інноваційної діяльності підприємства: аспекти економічної безпеки» є завершеним самостійно виконаним науковим дослідженням, результати якого дозволяють вирішити актуальні науково-методологічні та методичні завдання щодо ефективного управління витратами інноваційної діяльності промислового підприємства.

Положення дисертаційної роботи генеровані на достатній кількості статистичного матеріалу, обробленого за допомогою адекватних досліджуваним процесам математичних методів, що підтверджує їх обґрунтованість і достовірність. Положення, висновки і рекомендації характеризуються науковою новизною, мають теоретичну і практичну

значущість, повно і в достатній кількості відображені у публікаціях.

Тема дисертації відповідає спеціальності 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Зміст дисертаційної роботи відповідає обраній темі. Всі поставлені задачі є вирішеними, що підтверджує досягнення автором поставленої мети дослідження.

Автореферат дисертації необхідним чином розкриває основні її положення та висновки, є ідентичним дисертації за структурою та змістом і не містить інформації, відсутньої в дисертаційній роботі.

Дисертація за своїм змістом відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567, а її автор – Лабунська Світлана Віталіївна – заслуговує присудження наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Офіційний опонент
доктор економічних наук,
професор кафедри маркетингу і логістики
Інституту економіки і менеджменту
Національного університету «Львівська політехніка»

 О.Б.Мних

Підпис Мних О.Б. засвідчую.
Вчений секретар
Національного університету
«Львівська політехніка»

Р.Б. Брилинський